

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Светла Г. Ракаджийска,

съгласно Заповед на Ректора на ИУ, РД -06-3244/09.12.2020

и Протокол №1 от първото заседание на Научното жури на 15.12.2020

относно:

процедура за защита на дисертационен труд на дисертант Петя Георгиева Анева на тема "Социално отговорното хотелиерство и неговото приложение в българската практика" за присъждане на образователната и научна степен "доктор" в област на висшето образование 3."Социални, стопански и правни науки", професионално направление 3.9."Туризъм", научна специалност"Икономика и управление(Туризъм)".

1. Дани за дисертант Петя Георгиева Анева

Дисертант Петя Георгиева Анева е млад специалист в областта на туризма. Родена е в гр. Търговище. Там завършила средното си специализирано образование в професионална гимназия по икономическа информатика "Джон Атанасов", ОКС "бакалавър" и ОКС "магистър" в професионално направление 3.9 „Туризъм“, придобива в Икономически университет – Варна. Зачислена е в редовна докторантурска към катедра "Икономика и организация на туризма" при Икономически университет – Варна на 01.02.2013 г в област на висшето образование 3."Социални, стопански и правни науки", професионално направление 3.9 "Туризъм", научна специалност "Икономика и управление (туризъм)". Отчислена е с право на защита на 01.02.2016 г. В периода на докторантурата, Петя Георгиева Анева полага с отличие изпитите от докторантския минимум, получава допълнителни знания и умения с участие в шест обучаващи програми, осъществява педагогическа дейност като хонорован асистент през 2014 и 2015 г., участва в научно-изследователски проект по проблемите на качеството на ресторантърския продукт на община Варна. Работи като специалист в различни хотелиерски обекти в гр. Търговище, гр. Бургас и гр. София, а също и в звена на областна администрация в гр. Търговище. Подробностите по така синтезираното представяне на дисертант Петя Анева са регистрирани в документацията на настоящата процедура.

2. Общо представяне на дисертационния труд

Представеният от дисертант Петя Георгиева Анева дисертационен труд е в общ обем от 301 страници, от които: увод (7 стр.), изложение в три глави (212 стр.), заключение (4 стр.) и списък на използваната литература (21 стр.), включващ впечатляващите 276 заглавия, от които 34 на кирилица, 230 на латиница и 12 интернет адреса. Към дисертационния труд са представени и 6 приложения (57 стр.).

Петя Анева предлага дисертационен труд, в който теоретичните постановки, емпиричното изследване, изводите от него и начертаните възможности за разрешаване на разкритите проблеми, произтичат от констатацията, че в наши дни социалната отговорност е неизменна част от икономическата идеология на пазарните общества, преследващи международна легитимност и чуждестранни инвестиции, като гаранция за икономически успех и социално развитие. Като част от европейското и глобалното политическо и икономическо пространство, България, според дисертант Анева, не е изолирана от посочените тенденции, въпреки че в много отношения изостава от други региони на света. Обосновава се необходимостта от идентифициране на концептуална рамка, способна да обясни явлението в по-голяма комплексност чрез разширяване на перспективите отвъд фирмените граници и ориентиране към по-широката социална среда. От тук произтича и научната цел на дисертационния труд да се систематизира, преосмисли и допълни наличното теоретично и практико-приложно познание относно социално отговорното хотелиерство чрез извеждане на концептуален модел и адаптирани насоки за неговото приложение в условията на българската действителност. Предмет на изследване е концепцията за социална отговорност в бизнеса и по-конкретно – социалната отговорност в хотелиерството, а обект на изследване е българската практика на социално отговорно хотелиерство и възможностите за неговото развитие.

За постигане на научната цел, дисертант Петя Анева си поставя няколко изследователски задачи, който могат да бъдат групирани по следния начин:

- теоретичен анализ и оценка на съвременните теории за развитието на социалната отговорност в бизнеса като цяло и в хотелиерския бизнес в частност, включително концептуализиране на взаимовръзката бизнес – институционална среда като начин за нейното приемане;

- изграждане на концептуален модел за прилагане на социалната отговорност в хотелиерството, основан на взаимовръзката с институционалната среда и на анализ и оценка на актуалното състояние на институционалната среда и хотелиерския сектор в България;

-разработване на авторова методика за изследване на социално отговорното хотелиерство в българската практика и нейното апробиране в системата от социални взаимоотношения;

- извеждане на проблемите за развитието на социално отговорно хотелиерство в българската практика и очертаване на адаптирани насоки за оптимизиране на приложението му в национален контекст.

За изпълнение на изследователските задачи дисертант Петя Анева си служи с богат набор от изследователски подходи и методи: исторически и системен подход, анализ и синтез, индукция и дедукция, аналогия и сравнение. При емпиричното изследване се използват анкетно проучване, статистически и дескриптивни методи на анализ; корелационен, регресионен, дисперсионен, кълстерен анализ. Посочват се обективните ограничения при разработването на дисертационния труд, свързани с информационната осигуреност и времевите периоди за провеждане на изследването.

3. Преценка за структурата и съдържанието на дисертационния труд

Структурата на дисертационния труд се определя от съчетаването на предмета, обекта, целите и задачите му и отразява авторовия подход към изследването.

В дисертационния труд, дисертант Петя Анева преследва конструирането на аргументиращ и доказателствен инструментариум, който да защити формулираните от нея теза за разбиране на социално отговорното хотелиерство в неговите институционални и организационни измерения както и три хипотези, а именно:

- "социално отговорното хотелиерство е комплексно социално-икономическо явление, което изисква изследване от широка аналитична перспектива; институционалните и организационните предпоставки на социално отговорното хотелиерство в България са недостатъчно развити; съществуват възможности за оптимизиране приложението на социално отговорното хотелиерство в българската практика, които са недостатъчно разработени и използвани."

Първа глава на дисертационния труд предлага задълбочен и многопластов теоретичен дебат около социалната отговорност в бизнеса като разпознаваема, но спорна концепция, чието значение не е напълно определено и не подлежи на цялостно анализиране в рамките на отделна теория. Става ясно, че за дефинирането, принципите за прилагане, и управление все още не съществува общовалидно определение, което да обединява мненията на изследователите, нито единен стандарт за приложение. Отбелязва се също че "в по-ново време социалната отговорност в бизнеса се насьрчава въз основа на концепцията за просветено максимизиране на стойността."(с.20)

На база на теоретичния анализ за същността и приложението на социално отговорното хотелиерство понятието се дефинира" като алтернатива в съвременното развитие на хотелиерския бизнес и значимо обществено явление с важна роля за

икономиката и обществото, което не може да бъде разбрано без отчитане на условията на средата, в която се развива“.(с.92). В обобщение на авторовите виждания по проблема, социално отговорното хотелиерство придобива широка обществена обосновка и специфични проявления в зависимост от фирмения капацитет и ресурси, което го определя като комплексно понятие без стандартно определение. Прави се обоснован извод, че измеренията му не са универсални, не подлежат на априори дефиниране и предпоставките му са специфични за отделните страни и индустрии поради комплексната му зависимост от институционалната система и нейното развитие във времето.

Втора глава на дисертационния труд е посветена на изграждането на концептуален модел за прилагане на социалната отговорност в хотелиерството и неговото апробиране в българската институционална и стопанска действителност.

Конструираният основен концептуален модел отразява обстоятелството, че на съвременния етап социалната отговорност в бизнеса се ръководи главно от стандартизирани насоки и схеми на поведение като основа за позициониране в организационната структура и интегриране в организационните ценности и норми независимо, че институционалните влияния не дефинират ясно и еднозначно ролята на фирмите в обществото. Дисертант Петя Анева посочва, че предложената концептуална рамка се основава на многостепенния институционален модел на Скот, модела на Матън и Муун за експлицитни и имплицитни форми на социална ангажираност и институционално-процесуалните модели относно значението на институционалната среда и стратегическия организационен избор при вземането на решения за социална отговорност.

Представеният модел на фиг.22, с.97 за прилагане на социалната отговорност в хотелиерството е характеризиран като „общ и валиден за всички пазари и компании – малки, средни и големи, независимо от тяхната категория и произход на капитала, условия на средата, в която оперират, и обхват на дейността, като признава възможността за различия в институционалните влияния, организационните ресурси и субектите на управление.“ Посочва се, че чрез интегриране на перспективите за външен контрол и стратегически избор, той има приложение по отношение на различни социални контексти и бизнес организации.

Формулира се обобщението, че “ социално отговорното хотелиерство е функция от характерните пътища на развитие и институционализация на концепцията за социална отговорност в зависимост от участието на различни местни и глобални

заинтересовани страни в този процес като в същото време зависи от гледната точка на всяка отделна компания. Това го определя като разположено на границата между институционалната среда и професионалната компетентност (експертиза), при което основно значение има връзката между институционалното утвърждаване на концепцията и нейното приложение на практика.“ (с.100 -102)

На база актуални данни за българския хотелиерски сектор се разкрива непрекъснато нарастване на капацитета на хотелиерската суперструктура, чието качеството се оценява като средно, с тенденция към повишаване, поради темповете на ново строителство и реконструкция, при съществуваща ниша за малките и фамилни обекти. Състоянието на хотелиерския сектор в България се приема за определящо перспективите за социално отговорното му развитие, съобразно възможностите на хотелиерските фирми да отговорят на натиска от средата.

Основните аспекти на емпиричното проучване се изясняват чрез конструирането на изследователски модел, който включва достатъчен набор от институционални и организационни фактори, които да откроят закономерности в поведението на социална отговорност при специфичните условия на институционалната среда и хотелиерския бизнес в България.

Във връзка с изискването за представителност на емпиричното изследване, включените обекти възпроизвеждат структурата на хотелиерския сектор (с.156). Това води до диверсифицирана извадка от хотели с различен размер (малки, средни и големи), от различни области на страната и с преобладаващо местна или чуждестранна форма на управление като проучването е ограничено единствено до хотелите като най-масовите и представителни заведения за пребиваване в българския туризъм.

Глава трета съдържа изводи от емпиричното изследване и препоръки за преодоляване на констатираните проблеми. Изследването разкрива, че законът се приема като приоритетна мярка за поведение в сферата на социалната отговорност, допуска се съществуването на известни морални ориентири, но липсват универсално установени неформални правила. Отвъд обективните измерения на институционалната действителност, хотелиерите на българския пазар поддържат специфични разбирания за формалните изисквания на държавата и неформалните правила на местната социална среда, показват различни, често противоречиви мнения и нагласи относно системите на публичен контрол, обществените правила, норми и очаквания на заинтересованите страни. Липсва колективно разбиране относно институционалните предпоставки на отговорното хотелиерство в страната.

Основните значения, асоциирани с концепцията за социална отговорност в бизнеса, разкриват, че тя е слабо позната за голяма част от хотелиерите в страната, рядко се приема положително, не се счита за задължителна и безспорна и не съществува изявена нагласа или интерес за нейното провеждане.

Съобразно оценените фактори и специфики, институционалната среда в България не подкрепя цялостното и устойчиво развитие на социално отговорно хотелиерство и не представлява фактор за стимулиране на подобно поведение. Обобщено, очертаните проблеми на социалната отговорност на българския хотелиерски сектор са представени в таблица 39 на с.198.

За решаване на изведените проблеми се предлага подход на „**съвместно управление**“ на социалната отговорност в бизнеса чрез взаимните усилия на множество заинтересовани страни, така че да се постигне адекватен механизъм за осигуряването му на национално равнище. Предложеният режим на управление използва институционална подкрепа за създаване на координация в отношенията между бизнеса и обществото. Посочва се, че устойчивото поведение в тази насока изисква модел на регулация, който съчетава политически стимули с бизнес действия в ефективна и подходяща програма за текущия етап на развитие, осигурявайки баланс между ролята на частния сектор и силата на държавата да се намесва в икономиката.

За поддържане на дългосрочни перспективи на социално отговорното хотелиерство се предлага **набор от допълващи мерки на държавната политика**, които да утвърдят социалната отговорност като съществен нов елемент на пазарната икономика в страната. Отбелязва се, че са необходими мащабни промени на цялото общество с цел усъвършенстване на средата за прилагане на социална отговорност в българската хотелиерска практика.

Направените констатации, изводи и препоръки в дисертационния труд подкрепят приложения и препоръчан от дисертант Петя Анева **интегриран подход** при изучаване на социално отговорното хотелиерство. Препоръчва се чрез признаване на неговата сложна обусловеност, институционални и организационни измерения както и реална мрежа от зависимости да се изградят основите на **по-обща програма за изследване на неговото състояние и перспективи за развитие**.

Дисертационния труд на Петя Георгиева Анева е мащабно, многопластово, теоретико-методологически обосновано и логически аргументирано изследване. Той разкрива високо ниво на научна и методологична компетентност на неговата авторка. Въпреки съществуващите и отчетени от дисертант Петя Анева обективни и субективни

ограничения, дисертацията не само предоставя познание по разглежданата проблематика, но и генерира допълнителни разсъждения.

Представеният автореферат коректно отразява цялото съдържание на дисертационния труд.

Дисертант Петя Георгиева Анева е подала декларация за оригиналност на авторския труд и ненарушаване на чужди авторски права при ползваните публикации и разработки.

4. Идентифициране и оценяване на научните и научно-приложните приности в дисертационния труд

Признавам формулираните от дисертант Петя Георгиева Анева научни и научно-приложни приноси в дисертационния труд. Предлага се анализирано и в последствие синтезирано в авторови изводи интердисциплинарно знание по проблемите на социалната отговорност и в частност социалната отговорност на хотелиерския бизнес. Предлагат се авторови теоретични и методологични модели, които се апробират в емпирично изследване. Формулирани и аргументирани са насоки за разширяване на познанието за същността и приложението на социално отговорното хотелиерство в българската практика, съобразно нейната специфика.

5. Оценка на публикациите и научните изяви на докторант Петя Георгиева Анева свързани с дисертационния труд

Публикациите на дисертант Петя Георгиева Анева, свързани с дисертационния труд включват две статии, едната публикувана на английски език и пет доклада, от които два в чужбина и един в съвторство. Всички публикации отговарят на изискванията за получаване на ОНС“доктор“, отразяват съществени авторови позиции, доразработени в дисертационния труд и осигуряват необходимата публичност на труда.

6. Критични бележки и препоръчки

Нямам критични бележки. Прочитът на дисертационния труд обогати значително личните ми познания по разглежданата проблематика и породи идеи във връзка със собствените ми научни търсения.

Препоръчвам на Петя Георгиева Анева да продължи да изследва проблемите, обект на дисертационния труд, особено в частта за осигуряване на условия за прилагане на направените от нея препоръки в реалните условия на работа на хотелиерския бизнес в България.

7. Въпроси към дисертант Петя Георгиева Анева

Въпросите към дисертант Петя Георгиева Анева са породени от възникналия интерес към разглежданата проблематика. Те са следните:

a/. В чисто концептуален план, много по-често, когато става дума за социална отговорност на бизнеса, като че ли се използва съчетанието корпоративна социална отговорност. В дисертационния труд, от заглавието до края, акцентът е върху социалната отговорност. Коя е причината?

б/. В таблица 4 на с.117 преобладава неблагоприятната оценка за отрасловата среда за развитие на социално отговорно хотелиерство в България. На с.119 в таблица 5 са изведени 12 дейности – инициативи за усъвършенстване на социалната отговорност на хотелиерския сектор в страната, а изведените проблеми в таблица 39 на с.198 показват, че инициативите не дават разултат. Защо?

в/. Какъв тип отговорност е поддържането на добър социален статус и съхранението на квалифицирания български персонал в хотелиерския сектор?

8. Заключение

Изхождайки от изложеното по-горе, с пълна убеденост предлагам на уважаемите членове на научното жури да дадем своя положителен вот за присъждане на дисертант Петя Георгиева Анева на ОНС “доктор“ в област на висше образование 3.” Социални, стопански и правни науки”, професионално направление 3.9” Туризъм” по научната специалност “Икономика и управление (туризъм)”.

17.02.2021

Рецензент:

(М)

Варна

/проф.д-р Св.Ракаджийска//

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА
9002 Варна, бул. „Княз Борис I“ 77 тел.
052 643 360 · факс 052 643 365 · www.ue-varna.bg

Вх. № РД20-144 101.03.2021

77, Knyaz Boris I Blvd., 9002 Varna,
Bulgaria
Phone+35952643360·Fax+35952643365·www.ue-
varna.bg

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд за придобиване на ОНС „доктор“ по ПН 3.9
„Туризъм“, научна специалност „Икономика и управление (Туризъм)“ по
процедура, обявена от Икономически университет – Варна

1. Обща информация

Изготвил рецензията: доц. д-р Георгина Луканова

Основание за написване на рецензията: заповед на Ректора на ИУ-Варна
РД-06-3244 от 09.12.2020 г. и решение на заседание на Научното жури от
15.12.2020 г.

Автор на дисертационния труд: редовен докторант Петя Георгиева Анева с
научен ръководител проф. д-р Таня Дъбева.

Тема на дисертационния труд: „Социално отговорното хотелиерство и
неговото приложение в българската практика“.

2. Данни за дисертанта

Петя Георгиева Анева завършва средно образование в Професионална
гимназия по икономическа информатика „Джон Атанасов“, гр. Търговище през
2007 г. Бакалавърска степен придобива в ИУ-Варна през 2011 г. по специалност
Туризъм. През 2012 г. придобива магистърска степен в ИУ-Варна по специалност
Туризъм. В периода 2013 г. – 2016 г. Петя Анева се обучава като редовен
докторант към катедра „Икономика и организация на туризма“, ИУ-Варна по ДП
„Икономика и управление (Туризъм)“. През месец февруари, 2016 г. е отчислена
с право на защита.

Трудовият стаж на докторантката е в областта на туризма, хотелиерството
и управлението. Към момента Петя Анева е специалист в дирекция

Административен контрол, регионално развитие и държавна собственост в Областна администрация, гр. Търговище. Освен това докторант Анева има известен преподавателски опит. В периода септември, 2014 г. – юни, 2016 г. докторант Анева е хоноруван преподавател към ИУ-Варна по специализирани дисциплини като Технология на обслужване в хотелиерството, Технология на обслужване в ресторантърството.

През 2013 г. Петя Анева е зачислена към катедра „Икономика и организация на туризма“ като редовен докторант за срок от три години. По време на обучението си в докторска степен докторант Анева полага с успех всички изпити от докторантския минимум, преминава седем обучителни курса, взема участие в един научно изследователски проект, публикува две статии и пет доклада. Със заповед РД 17-404 от 10.02.2016 г. Петя Анева е отчислена с право на защита за срок от пет години.

Решението за откриване на процедура по защита е взето на заседание на катедрения колектив от 20.11.2020 г. (Протокол №3) съобразно изискванията на чл. 31, ал. 1 и 2 на Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИУ-Варна. Решенията на катедрата са утвърдени на заседание на ФС на факултет Управление от 03.12.2020 г.

Представените обстоятелства и приложените документи показват, че са спазени изискванията на чл. 34, ал. 1 и чл. 35, ал. 1, 2 и 3 от Правилата на ИУ-Варна и Петя Георгиева Анева има право да се яви на защита на своя дисертационен труд.

3. Общо представяне на дисертационния труд

Докторатът е сполучлив опит да се изследват и комбинират различни теоретични постановки и практически насоки за подобряване на взаимодействието бизнес – общество в контекста на социалната отговорност. Проблематиката, на която е посветен дисертационния труд безспорно е

актуална и значима като неизменна част от икономическата идеология на пазарните общества.

Значението на дисертационния труд нараства и поради обстоятелството, че изследваната проблематика продължава да се развива като академична концепция и управленска практика, предизвиквайки широки дискусии в научните и икономическите среди и до днес, поради липсата на яснота по много от основните ѝ въпроси. Българските публикации по разглежданата тематика са изключително малко на брой, общи по обхват и извън фокуса на туризма и хотелиерството. В представеното изследване докторант Петя Анева е успяла да предложи теоретично знание, умело използвано за практико-приложни решения.

Представеният дисертационен труд е в обем от 253 страници. Структурата на разработката е прецизна и балансирана. Състои се от увод (7 с.), изложение в три глави (гл. I – 78 с., гл. II, гл. – 68 с., гл. III – 66 с., общо 212 с.), заключение (4 с.), списък с използваните източници (20 с.) и има 6 приложения. В основния текст са илюстрирани 40 таблици и 28 фигури.

Библиографският апарат е забележителен по обем, включва 276 заглавия, от които 34 на кирилица (български), 242 на латиница (английски) и 12 са интернет източници. Качествената структура на използваната литература показва, че проучените източници са подходящо подбрани съобразно изследваната тематика и са коректно цитирани.

В увода с логични аргументи много добре е обоснована актуалността на темата, свързана от една страна с преосмисляне на социалната роля на бизнеса и от друга – с липсата на яснота в академичните и икономическите среди по много от основните въпроси на изследваната проблематика.

Сполучливо са разграничени предметът и обектът на изследването. Предмет на изследването е концепцията за социална отговорност в бизнеса и по-конкретно – социалната отговорност в хотелиерството. За обект на анализ е избрано социално отговорното хотелиерство в България във връзка със

специфичните за него фактори и възможности за развитие. В съответствие с тях докторантката ясно конкретизира целта на научното изследване: „да изведе адаптирани насоки за разширяване приложението на социално отговорното хотелиерство в България чрез пълно и обхватно изследване на същността, състоянието и специфичните му проблеми.“ За постигането ѝ са определени осем подробни, правилно и ясно формулирани научно-изследователски задачи.

Подходящо е конструирана изследователската теза на автора – „едновременното отчитане на институционалните и организационните измерения на социално отговорното хотелиерство дава възможност за надеждно идентифициране на състоянието и специфичните му проблеми и за очертаване перспективите за неговото развитие.“ Доказването на тезата се реализира чрез проверка на обвързаните с нея три работни хипотези.

Изследователският инструментариум е разнообразен. Подбрани са подходящи и приложими изследователски методи.

Стилът на изложението е на високо научно ниво.

4. Преценка на структурата и съдържанието на дисертационния труд

Структурата на научната разработка съответства на поставената цел и изследователските задачи и следва логиката на методологическата рамка за анализ на социално отговорното хотелиерство в България, позволявайки систематичност и изчерпателност на анализа.

В първа глава се отделя необходимото внимание на същността на социалната отговорност като икономическо и институционално явление. Проследено е развитието на теорията за социална отговорност в бизнеса. Изследвана е ролята на институционалната среда за налагане на социално отговорно поведение като управленска практика в бизнес организациите. Специално внимание е обърнато на приложението на социалната отговорност в хотелиерството.

Втора глава е посветена на изследването на социално отговорното хотелиерство в България. На базата на теоретичните постановки в първа глава е

разработен концептуален модел за прилагане на социалната отговорност в хотелиерството, който представя основните фактори и механизми на изследваното явление, обхваща различни аналитични равнища и включва многообразие от заинтересовани страни в рамките на хотелиерската индустрия. Този модел има приносен характер и демонстрира способност за разработване на концептуална рамка на базата на интерпретация и анализ на теоретични позиции. На основата на предложения модел е разработена методика за емпирично проучване на социално отговорното хотелиерство. Аргументирано се обосновават методическите стъпки и показателите за анализ и оценка на изследваното явление. За проверка на изведените хипотези се конкретизира набор от количествени методи за провеждане на емпиричния анализ.

Разработената методика за емпирично проучване се апробира в трета глава, в която се представят резултатите от проведеното анкетно проучване. На базата на получените резултати са откроени основните проблеми и предизвикателства за утвърждаването на социално отговорното хотелиерство в национален контекст. В съответствие с обобщените изводи и оценки докторанта аргументирано разкрива насоките за формулиране на подходи и мерки за оптимизиране приложението на социално отговорно хотелиерство в България. Задълбоченото познаване на проблематиката и прецизната логическа връзка между теоретичните разсъждения и изводите от проведеното емпирично проучване позволява на дисертанта да обоснове изведените насоки за действие и формулираните препоръки.

Заключението обобщава изпълнението на изследователските задачи и подчертава приносните моменти на научната разработка.

По наша преценка структурата и съдържанието на дисертационния труд напълно кореспондират с поставената научно изследователска цел и задачи. Постигнати са добра логическа последователност и баланс на отделните структурни елементи. Прави впечатление способността на дисертанта да поддържа много добра логическа обвързаност между целеполагане,

изследователска методика, интерпретиране на резултати, обобщаване на изводи и синтезиране на практически решения.

Можем да обобщим, че освен задълбочени теоретични анализи дисертационният труд съдържа и конкретни резултати и емпирични доказателства, които обективно отразяват реалните постижения на проведеното научно изследване. Подробната и систематизирана интерпретация на получените резултати дава възможност на дисертанта за точни и ясни изводи, които произтичат от изследването, както и за препоръки с практическа значимост.

Авторефератът отразява адекватно съдържанието на представения за рецензиране труд. Включена е обща характеристика на дисертационния труд, последователно са представени неговата структура и съдържанието на отделните части на изложението.

5. Научни и научно-приложни приноси

В дисертационния труд на докторант Петя Анева могат да се откроят и систематизират следните научни и научно-приложни приноси:

- Тематиката на изследването не е достатъчно разработвана в националните проучвания както в теоретичен, така и в приложен план.
- Оценявам като постижение и теоретичен принос на дисертанта обогатяването на научното знание в областта на социалната отговорност в хотелиерството.
- Приемам за теоретичен принос на автора предложения концептуален модел за прилагане на социалната отговорност в хотелиерството.
- Като постижение с научно-приложен характер оценявам разработената методика и инструментариум за емпирично изследване на социално отговорното хотелиерство в национален обхват.
- Принос с научно-приложен характер е изведения комплекс от подходи и мерки за оптимизиране приложението на социално отговорното хотелиерство в българската практика.

6. Публикации по дисертацията

Докторант Петя Анева е представила списък със седем публикации по дисертацията, в т. ч. 2 научни статии и 5 доклада, като три от тях са на английски език. По наша преценка публикациите са тясно свързани с тематиката на дисертационния труд, в голяма степен отразяват съществени негови части и му придават публичност.

7. Критични бележки и препоръки

В представения за рецензиране дисертационен труд на докторант Петя Анева съществени теоретични, логични и методически грешки не са констатирани. Допуснати са някои, присъщи на подобен род научни изследвания неточности при обвързване на текст и графично изображение, описания и др. под. Също така стилът би могъл да се подобри откъм точност и яснота на изказа с цел постигане на по-добро равнище на четимост и разбираемост.

Посочените неточности ни най-малко не намаляват изведените в рецензията достойнства на труда и съдържащите се в него научни и научно-приложни приноси на автора.

8. Въпроси към докторанта

Как смятате, че ще се отрази настоящата криза, свързана с разпространението на вируса COVID-19, върху перспективите за социално отговорно развитие на хотелиерския бизнес в България?

9. Заключение

Представеният от докторант Петя Георгиева Анева дисертационен труд на тема „Социално отговорното хотелиерство и неговото приложение в българската практика“ представлява напълно завършено самостоятелно изследване, което притежава задължителните за подобен род разработки атрибути. На база на направената цялостна преценка в настоящата рецензия считам, че са изпълнени количествените и качествените изисквания на Правилата за условията и реда за

придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Икономическия университет - Варна.

Като се основавам на **положителната оценка** на дисертационния труд, както и на научните достижения на докторанта, с пълна убеденост предлагам на уважаемите членове на Научното жури да присъдим на докторант Петя Георгиева Анева образователната и научна степен „доктор“ по ПН 3.9 „Туризъм“, научна специалност „Икономика и управление (Туризъм)“.

25.02.2021 г.

Варна

Рецензент: *(n)*
(доц. д-р Георгина Луканова)